

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพัฒนา (developmental study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ให้มีความเหมาะสมผู้ศึกษาได้ประยุกต์ใช้กลยุทธ์การพัฒนากอบสมรรถนะของ มาร์เรลลี และคณะ (Marrelli et al., 2005) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การแสวงหาผู้ให้การสนับสนุน 3) การพัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับแผนการสื่อสาร และการให้ความรู้ 4) การวางแผนวิธีการรวบรวมข้อมูล และ 5) การระบุสมรรถนะและการสร้างกอบสมรรถนะ

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะ และพฤติกรรมบ่งชี้ของพยาบาลพี่เลี้ยงโดยการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้ตรวจการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่รับผิดชอบด้านพัฒนาบุคลากรของทุกงานการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ของทุกงานการพยาบาลรวมทั้งหมด 27 คน และ 2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ประเมินกอบสมรรถนะประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากสภากายภาพ จำนวน 1 คน อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาพยาบาลพี่เลี้ยง จำนวน 1 คน รองหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ หัวหน้าหน่วยฝึกอบรมทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และหัวหน้างานวิชาการและพัฒนาโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ 2) แนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับพยาบาลพี่เลี้ยง 3) แบบประเมินกอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง (ฉบับร่าง) ตรวจสอบคุณภาพของแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาล 3 คน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลด้านบริหาร 2 คน และหัวหน้าหน่วยฝึกอบรมทางการพยาบาลเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพ และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ก่อนนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง

จาก ตำรา วารสารทางวิชาการ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ข้อบัญญัติขององค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะพยาบาลที่เลี้ยง ร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับพยาบาลที่เลี้ยงโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จากนั้นผู้ศึกษานำข้อมูลสมรรถนะของพยาบาลที่เลี้ยงที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาบูรณาการ เป็นกรอบสมรรถนะ(ฉบับร่าง) ของพยาบาลที่เลี้ยง ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาเป็นรายข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาหาค่า I-CVI

ผลการศึกษาพบว่า

กรอบสมรรถนะที่จำเป็นที่ครอบคลุมบริบทการทำงานของพยาบาลที่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ประกอบด้วยสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการสอนงาน ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 12 ข้อ 2) สมรรถนะด้านการเป็นที่ปรึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 9 ข้อ 3) สมรรถนะด้านการเป็นผู้นำ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 17 ข้อ 4) สมรรถนะด้านการสร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 8 ข้อ และ 5) สมรรถนะด้านการเป็นกัลยาณมิตร ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 2 ข้อ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะด้านการสอนงาน

สมรรถนะที่เลี้ยงด้านการสอนงาน หมายถึง พฤติกรรม การกระทำ ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการสอน และชี้แนะการทำงานแก่พยาบาลจบใหม่ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ ดังนี้ 1) มีความใจเย็น อ่อนน้อม 2) มีความเสียสละ 3) มีความเต็มใจ ในการสอนงาน 4) มีความรู้ และมีทักษะที่ดีในการสอนงาน 5) ให้ข้อมูลที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และปฏิบัติได้จริง 6) ให้ความร่วมมือกับผู้รับผิดชอบด้านพัฒนาบุคลากรวางแผนการสอน และฝึกทักษะให้เหมาะสมกับพยาบาลจบใหม่ แต่ละบุคคลได้ 7) มีความละเอียดรอบคอบ ยึดมาตรฐานในการสอนงาน 8) มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานในหน่วยงานของตนเอง และสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่างได้ 9) มีความสามารถในการนิเทศงาน 10) ให้ข้อมูลย้อนกลับของการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานในเชิงสร้างสรรค์ 11) ประเมินการปฏิบัติงานของพยาบาลจบใหม่ ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และยุติธรรม และ 12) มีความสามารถในการอธิบายเรื่องต่างๆให้ผู้อื่นเข้าใจ

2. สมรรถนะด้านการเป็นที่ปรึกษา

สมรรถนะที่เลี้ยงด้านการเป็นที่ปรึกษา หมายถึงพฤติกรรม การกระทำ ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการให้คำปรึกษาและให้การสนับสนุนทางสังคมเท่าที่จำเป็น เพื่อให้พยาบาลจบใหม่สามารถปรับตัวในบทบาทใหม่ได้อย่างราบรื่นประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 9 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือ และชี้แนะแนวทางให้พยาบาลจบใหม่ได้เห็นปัญหาอย่างแท้จริงได้ 2) ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาของพยาบาลจบใหม่ได้ 3) รับฟังความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้พยาบาลจบใหม่แสดงความคิดเห็น 4) มีปฏิภาณไหวพริบดี 5) เก็บและรักษาความลับของผู้อื่นได้ 6) มีความรับผิดชอบ รักษาสัญญา 7) มีความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา 8) พึงทักสิทธิ์พยาบาลจบใหม่ได้ 9) เป็นตัวกลางระหว่างพยาบาลจบใหม่กับผู้ร่วมงานทุกระดับ

3. สมรรถนะด้านการเป็นผู้นำ

สมรรถนะที่เลี้ยงด้านการเป็นผู้นำ หมายถึงพฤติกรรม การกระทำ ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการชี้นำ โน้มน้าว และแนะนำให้พยาบาลจบใหม่มีความรู้ความสามารถในการวางแผนงาน การบริหารงาน และการนำทีมพยาบาล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 17 ข้อ ดังนี้ 1) มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และองค์กร 2) เป็นเป็นผู้นำทีม โน้มน้าว และจูงใจให้พยาบาลจบใหม่ร่วมมือกับทีมงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีความประพฤติดี มีจริยธรรม คุณธรรม 4) มีความรับผิดชอบ 5) บริหารเวลาได้เหมาะสม 6) มีความสามารถด้านการเจรจาต่อรอง 7) ให้อิสระ ให้กำลังใจพยาบาลจบใหม่ในการทำงาน 8) ชี้แนะพยาบาลจบใหม่เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา 9) สามารถตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง 10) มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ 11) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ 12) เป็นแบบอย่างที่ดี 13) สื่อสารกับผู้อื่นได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย 14) ยอมรับการเปลี่ยนแปลง 15) สามารถจัดระบบการทำงาน 16) ประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด 17) มีความยุติธรรม

4. สมรรถนะด้านการสร้างสัมพันธภาพ

สมรรถนะที่เลี้ยงด้านการสร้างสัมพันธภาพ หมายถึงพฤติกรรม การกระทำ ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการให้การดูแล และช่วยเหลือพยาบาลจบใหม่ให้สามารถปรับตัวในการทำงานได้อย่างเหมาะสม และสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 8 ข้อ ดังนี้ 1) มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเก่ง สามารถสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น 2) มีความซื่อสัตย์ 3) มีเหตุผล 4) สามารถรักษาสัญญา

5) เป็นคนมองโลกในแง่ดี 6) มีอารมณ์ขัน 7) ให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง 8) สร้างแรงจูงใจ โดยการพูดคุยบ่อย และชมเชย

5. สมรรถนะด้านการเป็นกัลยาณมิตร

สมรรถนะที่เลี้ยงด้านการเป็นกัลยาณมิตร หมายถึง พฤติกรรม การกระทำ และการแสดงออกถึงความน่ารัก เป็นมิตร และคุณลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่พยาบาลพี่เลี้ยง เพื่อให้พยาบาลจบใหม่เกิดความรู้สึกไว้วางใจ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 2 ข้อ ดังนี้ 1) มีความจริงใจ และ 2) มีเมตตากรุณา เอื้ออาทร ไม่คุกคาม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. สามารถนำเสนอต่อผู้บริหารทางการพยาบาลเพื่อพิจารณานำผลการศึกษามาพัฒนากรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ที่ได้ไปสร้างหรือพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
2. สามารถนำข้อมูลผลการศึกษามาพัฒนากรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการจัดอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมของพยาบาลพี่เลี้ยง
3. สามารถนำข้อมูลผลการศึกษามาพัฒนากรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ที่ได้ไปเสนอต่อหน่วยพัฒนาและฝึกอบรมทางการพยาบาลเพื่อจัดทำโครงการฟื้นฟูความรู้ในการนิเทศพยาบาลพี่เลี้ยง
4. สามารถนำข้อมูลผลการศึกษามาพัฒนากรอบสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการคัดเลือกพยาบาลพี่เลี้ยง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. สามารถนำกรอบสมรรถนะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ หรือแบบประเมินสมรรถนะที่ครอบคลุมบทบาทหน้าที่พยาบาลพี่เลี้ยง
2. ศึกษาผลลัพธ์ของการใช้พยาบาลพี่เลี้ยง